

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Danielis Huetii Demonstratio Evangelica

Huet, Pierre Daniel

Parisiis, 1679

III. Secundum argumentum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-16260

I. Christo Jesu addicitur Psalm. 21. 17. II. Refelluntur argumenta Adversariorum. Primum argumentum. III. Secundum argumentum. IV. Thau Samariticum $\tau\alpha\upsilon\sigma\alpha\delta\iota\varsigma$, Ezechieli memoratum, crucis Christi symbolum. V. Christo Jesu addicitur Zach. 12. 10. & 13. 6. VI. Refelluntur argumenta Adversariorum. Primum argumentum. VII. Secundum argumentum. VIII. Disputatur utrum in Psalm. 25. 10. genuina sit scriptura hæc, Dominus regnavit à ligno.

I. **P**SALMO vicesimo primo Christum prædici, & in Propositione septima, & iterum deinde ad centesimum vicesimum tertium Parallelistini caput evicimus. Non semel ergo petita ex eo oracula in testimonium adduxerunt Novi Testamenti Scriptores; quod non fecissent utique, nisi Psalmum vulgo in eandem flecti sententiam exploratum habuissent. At non levis controversia mota est super decimo septimo commate, quo supplicium Christi Jesu clarissime præsignatum est. Nam quod habet Vulgata Interpretatio: *Foderunt manus meas & pedes meos*, Ebraice in $\text{כָּרַו יָדַי וְרַגְלַי}$ sic conceptum est: $\text{כָּרַו יָדַי וְרַגְלַי}$. Hanc lectionem secuti sunt Septuaginta Interpretes: verterunt enim: $\alpha\upsilon\tau\eta\sigma\alpha\iota\ \chi\epsilon\iota\rho\alpha\varsigma\ \mu\omicron\upsilon\ \kappa\alpha\iota\ \pi\acute{o}\delta\alpha\varsigma$. Sic Syrus Interpres, sic Arabs. At in כָּרַו , pro כָּרַו scribitur כָּאָרַו : ut sensus sit: *Sicut leo manus meas & pedes meos*; quæ cum pendula sint & imperfecta, ad explendam sententiam addi volunt hujus lectionis assertores, *observaverunt*, vel *memorderunt*, vel *laceraverunt*, aut aliquid hujusmodi. Quod videtur secutus Paraphrastes Chaldaus, adjecta dictione ad integritatem sententia: Ita & R. Selomoh Jarchi. Aben Ezra repeti jubet כָּרַו כָּאָרַו , *circumderunt*, quod est in superiori commate. כָּאָרַו Judæorum fraude confectum fuisse queruntur Christiani: contra à Christianis nativam scriptionem in כָּרַו recoctam Judæi caussantur, ac inter eos præcipue R. David Kimchi. Utri verius, existimare promptum est. Nam כָּרַו legerunt Septuaginta Senes, ut dixi, vetustissimi Interpretum omnium Scripturæ sacræ qui supersunt, Christo Jesu antiquiores; verterunt quippe $\alpha\upsilon\tau\eta\sigma\alpha\iota$. Deinde ex כָּרַו וְכָרַו apparet utramque lectionem Ebræorum libros habuisse. Habuerunt certe Codices quidam כָּאָרַו , ut ipsi testantur Masorethæ, quod à Christianorum lectione differt unica litera א . Eam esse paragogicam Judæi nonnulli fatentur. Atqui certum est abfuisse illam ab optimis quibusdam exemplaribus Christianorum, quorum Judæi ipsi integritatem & fidem agnoverunt. Quid quod traditur in parva Masora, vocis ipsius כָּאָרַו significationem eodem ac significationem vocis כָּרַו recidere; nempe, opinor, quod sive unguibus, sive dentibus utatur leo ad capiendam & vorandam prædam, carnes pungit & perfodit. Quod cum ita sit, mihi ea longe videtur præferenda lectio, quæ integra est, & $\alpha\upsilon\tau\eta\sigma\alpha\iota\ \tau\omega\ \delta\epsilon\iota\sigma\iota\alpha\iota$, ei quæ trunca est & pendula, & animum relinquit incertum. Probabile est hoc provenisse ex Tikkun sopherim, sive *Correctione Scribarum*, qui ut præclari hujus oraculi vim alio converterent, in crustarunt vas sincerum, quod & alibi sæpe factum ab iis alii observarunt.

Christo Jesu addicitur Psalm. 21. 17.

II. At crimen in Christianos retorquet R. Lipman in Nitzachon, atque vaticinium hoc ab iis adulteratum ex eo probat, quod à Judæorum moribus abhorreret, noxios cruci suffigere. Verum quo tempore interfectus est Christus Jesus, jus vitæ & necis Judæis erat ademptum. *Nobis*, inquiunt, *non licet interficere quemquam*. At judicia capitalia & supplicia moribus Romanis tunc exercebantur. Supplicium ergo juxta alienos mores Jesu irrogandum esse prædixit David, irrogatum Evangelistæ rulerunt. Cæterum à Lipmanni criminatione Christianos satis vindicant Interpretes Septuaginta, qui, ut jam notavi, כָּרַו legerunt, & verterunt, $\alpha\upsilon\tau\eta\sigma\alpha\iota$.

Refelluntur argumenta Adversariorum. Primum argumentum. Joh. 19. 31.

III. De lectione non disputat Theodorus Mopsuestenus, verum nullam hic futurorum, sed præsentium duntaxat significationem contineri pertendit. Totum ergo ad allegoriam convertit; atque id, *Foderunt manus meas & pedes meos*, exponit, Arcana mea scrutati sunt, & hoc translatum putat ex iis quæ scrutando & fodiendo eruantur. *Dinumeraverunt omnia ossa mea*, tractum esse vult ex eorum consuetudine, qui devictorum hostium bona recensent. Violenta sane & inverecunda fuerit utraque translatio hæc, si translatio est. *Ipsi vero consideraverunt & inspexerunt me*; ea nimirum, inquit, patientem quæ volebant. Recte, nam id Christianæ expositioni congruit. *Diviserunt sibi vestimenta mea, & super vestem meam miserunt sortem*; hoc est, inquit, *Facultates meas vi ademptas forte inter se partiti sunt*; quam interpretationem amplectitur Grotius. Paulo quidem tolerabilior illa est, sed non ita tamen, ut eam quæ est כָּרַו , & nativos ac obvios verborum sensus in rebus gestis quæ

Secundum argumentum. Theod. Mupf. Coll. 4. Conc. Constant. 11.

rit & invenit, aspernemur, vel aliorum pro libitu flectamus. Nam cui persuaserit Theodorus, casu factum, ut quæ metaphoricè dixerat Pfaltes, ea *χρῆμα λέγειν* pedum manuumque Christi fissionem, nec non dirum illud ac triste spectaculum, quod de cruce pendens Iesus præbuit, ac vestium quoque ipsius partitionem forte factam accurate referrent? Sed hunc Pfalmum nos supra jam satis excussimus.

Supr. Propos.
9. cap. 123.
Thau Sama-
ritæ cum sur-
pedit, Eze-
chielis memo-
ratum, cru-
cis Christi
symbolum.

Scalig. in Euf.
Chron.

Hier. in Ezech.
7. 4.

Cypr. libr. 2.
Tertim. adv.
Jud. cap. 22.
Math. 24. 30.
Apoc. 9. 4.

Hier. in Ezech.
7. 4.
Tertull. adv.
Jud. cap. 11.

IV. Crucis Christi non rudem aliquam & obscuram informationem, sed expressam effigiem dedit Ezechiel, seu potius apud Ezechielem Deus ipse, cum piorum hominum frontes signari iussit litera Thau; interfici vero eos qui ea notati non essent. Hoc tempore præcis elementis Samariticis Ebraei utebantur; Samaritæ vero literas singulas multiplici forma depingebant. Et Thau quidem, quæ postrema erat, præter alias formas, crucis speciem obtinebat; non ejus duntaxat, in qua lignum transversum sustinet stipes arrectarius, sed alterius etiam quæ *χρῆμα* est, sive decussata. Utramque crucis formam habet litera Thau in vetustis Ebraeorum siclis, qui servantur in eruditorum loculis, & in illorum libris pinguntur. Unde à Scaligeri animadversione defenditur Origenes, qui hoc Ezechielis testimonium exponens, accepisse se scribit ab Ebraeo quodam, Christi doctrinam amplexo, in antiquis elementis Ebraeorum Thau formam crucis habere. Antiqua elementa appellat, *ἀρχαία στοιχία*, Samariticas literas, quas ab Ebraicis recentioribus, seu potius Babylonicis, quibus post Babylonicam captivitatem uti cœperunt Judæi, accurate distinguit his verbis, quæ è veteri Catena in Pfalmos excerptimus: *καὶ ἐν τοῖς ἀρχαίοις ἢ ἀντιγράφοις ἰβραϊστικῶς ἀρχαίοις γράμμασι γράσσεται, ἀλλ' ἔτι τοῖς νῦν. Οὗτοι γὰρ τῶν ἰσραὴλ ἱερέων γράσσεται, ἢ τῶν ἀγγελοποιῶν.* Et in accuratioribus exemplaribus scriptum est vetustis literis Ebraicis, non hodiernis. Narrant enim Esdræ post Captivitatem aliis esse usum. Hieronymus Thau Ezechielis perfectam in viris gementibus & dolentibus scientiam demonstrare suspicatur; conjectura ducta à voce *תהו*, quæ perfectum sonat; vel notari observationem Legis, quæ *תהו* dicitur: quam expositionem Ebraei adscribit. Tum subjicit: *Et ut ad nostra veniamus, antiquis Ebraeorum literis, quibus usque hodie utuntur Samaritani, extrema Thau litera crucis habet similitudinem, quæ in Christianorum frontibus pingitur, & frequenti manus inscriptione signatur.* At cum Origeni & Hieronymo fidem detrahere nititur Scaliger, audacter facit & inconsulte: audacius etiam, cum ad siclos provocat, qui præcipitem ipsius temeritatem arguunt, & Origeni ac Hieronymo faciunt fidem. Probabile quidem est post Christi mortem Samaritas, subdolanam gentem, ut Christianorum causam hoc Ezechielis testimonio nudarent, litteræ Thau figuram *καυεσθῆναι* rarissime usurpassè; alias vero literæ ejusdem formas in libris suis adhibuisse. Itaque in Grammaticis libris Samaritarum, quos consuluerat Scaliger, unica fuit forma literæ Thau, à crucis signo diversâ. Verum qui vel R. Azariam, vel Angelum è Roccha adiverit, & in consilium adhibuerit, Scaligeri errorem deprehendet. Potro non apud Samaritas solum, & veteres Ebraeos, sed ipsos etiam Pænos, proindeque & Tyrios; apud Æthiopes quoque; necnon & apud Græcos & Latinos, Thau caret illo vertice supra lignum transversum eminente, in quo *ἀήνα*, sive titulus noxii scribebatur; quem verticem Thau aliarum gentium retinet. Quamquam & in veteribus Græcorum libris & inscriptionibus nonnullis, Thau cum apice nonnunquam visitur. Apud Coptos Dau simile est Thau Græci sine apice; sed penultima litera quæ est Dei, prorsus similis est Æthiopici & Samaritici Thau, quod verticem gerit. Quamobrem & Salebdei nominari aunt, hoc est, *Dei cruciforme*. Crucem enim *Saleb* appellant. Ergo Copti Dau suum habuere à Macedonibus Alexandrinis; at Dei litera videtur esse Ægyptiacæ originis. Utcunque est, ex hac dissertatione colligimus singulas has gentes apud quas præcipue Christi doctrina propagata est, in literis suis reperire, unde vaticinium Ezechielis Christi crucem prænuntiare comprobetur.

Scio plerosque *תהו* Ezechielis, non Thau literam, sed *signum* interpretari. Sic Septuaginta, & Jonathan; sic Syrus, & Arabs; sic Aquila, & Symmachus, juxta Hieronymi testimonium. Sic Cyprianus: *Apud Ezechielem, inquit, dicit Deus, Notabis signum super frontes virorum.* Rursum: *Omnem autem super quem signum scriptum est. Matthæus quoque Ezechielem respexisse videtur, cum diceret: Et tunc parebit signum Filii hominis in calo.* Apertissime vero Johannes in Apocalypsi: *Et præceptum est illis ne laderent saxum terra, neque omne viride, neque omnem arborem; nisi tantum homines, qui non habent signum Dei in frontibus suis.* Verum aliter Theodotion, qui literam Ebraicam Thau expressit, teste Hieronymo: quod & ab Aquila factum docet Origenes; cuius verba representat Romana editio Scripturæ sacræ. Tertullianus quoque Thau reddidit, vel, quod potius reor, in veteri interpretatione Latina sic redditum exscripsit; at Samariticæ linguæ imperitus Tau Græcum, & T Latinum ab Eze-